

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžo/23/2013
Identifikačné číslo spisu:	6012200448
Dátum vydania rozhodnutia:	11.06.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumanu
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:6012200448.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a členiek senátu JUDr. Gabriely Gerdovej a JUDr. Jany Zemkovej PhD. v právnej veci navrhovateľa: Q. L., t.č. Y., F. D., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, Národná 34, o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu č. N 636/12 zo dňa 26.04.2012, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sp/12/2012-29 zo dňa 21.01.2013, jednomyseľne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sp/12/2012-29 zo dňa 21. januára 2013 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach potvrdil rozhodnutie odporcu č. N 636/12 zo dňa 26.04.2012, ktorým navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci. Rozsudok odôvodnil tým, že uloženie trestu odňatia slobody v trestnom konaní predstavuje legitímny spôsob pozbavenia slobody a je v súlade s čl. 17 ods. 1, 2 Ústavy SR. Súd v občianskom súdnom konaní nie je oprávnený skúmať a hodnotiť, či dôkazy vykonané v trestnom konaní, na základe ktorého došlo k odsúdeniu navrhovateľa k nepodmienečnému trestu odňatia slobody, boli realizované v súlade s procesnými ustanoveniami Trestného poriadku. Skutočnosť, že či dôkazy boli vykonané v súlade s Trestným poriadkom je oprávnený posudzovať iba súd rozhodujúci o vine a treste obžalovaného v rámci trestného konania. Z týchto dôvodov sa odsúdený ani nemôže úspešne domáhať náhrady nemajetkovej ujmy žalobou na ochranu osobnosti.

Podľa názoru krajského súdu nemožno sa v občianskom súdnom konaní domáhať ochrany osobnosti v zmysle § 11 a § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že fyzickej osobe bola podľa jej tvrdenia obmedzovaná osobná sloboda na základe rozsudku vydaného v trestnom konaní protiprávne v dôsledku spochybnenia legálnosti dôkazov vykonaných v trestnom konaní.

Proti rozsudku krajského soudu podal navrhovatel v zákonem stanovené lhůtě odvolání a navrhol, aby nejvyšší soud rozhodnutí krajského soudu zrušil a přikázal odporcovi, aby mu byl přidělený právní zástupce. Na občanskoprávní soud so svojou žalobou sa obrátil z toho dôvodu, že nadobudnutím účinnosti zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon od 01.01.2006 nemôže sa cestou iných opravných prostriedkov ako je sťažnosť pre porušenie zákona a dovolanie domôcť zjednanie nápravy. Krajský súd však nad rámec svojho rozhodovania rozhodol aj o merite jeho žalobného návrhu, ktorý podľa konštatovania Okresného súdu Kežmarok obsahuje nedostatky, ktoré bránia konaniu, vykazuje vady, ktoré je potrebné odstrániť, rovnako vykazuje vady samotný návrh, ako aj samotný petit. To bolo dôvodom, prečo sa obrátil na odporcu ako osoba v materiálnej núdzi, ktorá nemôže využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv. Krajský súd pri rozhodovaní vychádzal z návrhu na začatie konania, ktorý obsahoval nedostatky, vady a rovnako vady vykazoval samotný návrh, tak aj žalobný dôvod, ktoré mohla odstrániť iba osoba s právnickým vzdelaním. O úspešnosti alebo neúspešnosti v súdnom konaní má rozhodnúť len nestranný a nezávislý súd, ktorý je vo veci príslušný konať. Poskytnutím právnej pomoci po odbornej konzultácii s advokátom mohlo dôjsť aj k zmene celkového znenia žalobného návrhu, ako aj petitu žaloby. Ďalej uviedol, že prípustnosť žaloby podanej na Okresnom súde Kežmarok spočíva hlavne v preskúmaní dodržania procesnoprávných noriem implementovaných do právnych kódexov. Žalobou pred civilným súdom sa nechce domáhať zrušenia právoplatných rozhodnutí trestných súdov. Občiansky zákonník zaručuje preskúmanie zákonnosti právnych úkonov vo veciach zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že trvá na svojom rozhodnutí a dôvodoch v ňom uvedených. Postupoval podľa zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“) a po preskúmaní podmienok podľa § 6 a § 6a dospel k záveru, že žiadateľ - navrhovateľ nespĺňa jednu z podmienok na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci - podmienku vylúčenia zrejmej bezúspešnosti sporu. Pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu vychádzal z ust. § 8 zákona č. 327/2005 Z.z., pričom výpočet skutočností, na ktoré má prihliadať, je exemplifikatívny. To znamená, že rozsah posúdenia zrejmej bezúspešnosti sporu závisí od okolností konkrétneho prípadu. Navrhovateľ síce v súlade s ust. § 8 zákona č. 327/2005 Z.z. označil a predložil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, napriek tomu odporca po vyhodnotení všetkých predložených dokladov a navrhovateľom uvedených skutočností dospel k záveru, že v danej veci ide o zrejmu bezúspešnosť sporu, pretože právoplatné rozsudky súdov, ktoré navrhovateľ označil za diskriminačné a nezákonné, sú v súlade s právnymi predpismi.

Vzhľadom k tomu, že navrhovateľ uviedol do zápisnice aké rozhodnutia súdov považuje za nezákonné a diskriminačné, spolu s uvedením nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená, považuje odporca jeho tvrdenia uvádzané v odvolaní, že sa nechce domáhať zrušenia právoplatných rozhodnutí trestných súdov, pretože by to bolo bezúspešne vymáhanie práva, za účelové. Ani poskytnutie právnej pomoci navrhovateľovi by nemohlo ovplyvniť fakt, že navrhovateľovi boli právoplatnými rozhodnutiami súdov zákonným spôsobom a v súlade s Ústavou SR obmedzené len tie základné práva ustanovené zákonom, ktoré nie je možné uplatniť v súvislosti s trestom odňatia slobody. Takýto legitímny zásah do základných práv a slobôd navrhovateľa nie je možné považovať za protiprávny a nemôže sa proti takémuto zákonnému obmedzeniu základných práv úspešne brániť žalobou na ochranu osobnosti. Odporca navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“) preskúmal odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.) a následne po tom, ako bolo verejné vyhlásenie rozsudku oznámené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní pred jeho vyhlásením (§ 156 ods. 3 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), vyhlásil vo veci rozsudok, ktorým podľa § 219 O.s.p. v spojení s § 250ja

ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Sp/12/2012-29 zo dňa 21.01.2013.

Odporca rozhodnutím č. N 636/12 zo dňa 26.04.2012 nepriznal navrhovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci, keď dospel k záveru, že navrhovateľ nespĺňa jednu z kumulatívnych podmienok na poskytnutie právnej pomoci, a to vylúčenie zrejmej bezúspešnosti sporu.

Navrhovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1T/3/05 zo dňa 18.05.2005 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5To/22/05 zo dňa 16.11.2005 uznaný vinným ako obzvlášť nebezpečný recidivista zo spolupáchateľstva trestného činu lúpeže a trestného činu porušovania domovej slobody podľa § 9 ods. 2, § 41 ods. 1, § 234 ods. 1 a § 238 ods. 1, 2 Trestného zákona, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní deväť rokov so zaradením do tretej nápravno-výchovnej skupiny.

Skutočnosti, z ktorých navrhovateľ vyvodzuje svoj nárok v občianskom súdnom konaní, možno identifikovať ako postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov v trestnom konaní. Navrhovateľ v konaní vedenom na Okresnom súde Kežmarok namietal nezákonnosť dokazovania v trestnom konaní, čo malo mať vplyv na účinnosť, resp. neúčinnosť dôkazov, keď podľa jeho názoru znalecký posudok použitý v trestnom konaní ako dôkaz mal byť absolútne neúčinný, pretože bol získaný neprocesným spôsobom, v rozpore s Trestným poriadkom v dôsledku nezákonného postupu orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti s odberom biologického materiálu vo vyššie uvedenej trestnej veci.

Je nesporné, že navrhovateľ sa domáha priznania nároku v občianskom súdnom konaní na základe právoplatného odsudzujúceho trestného rozsudku, keď namietal postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov v trestnom konaní. Preskúmanie trestných rozhodnutí a procesných postupov v rámci trestného konania možno iba na základe opravných prostriedkov v trestnom konaní podľa Trestného poriadku. Súd v občianskom súdnom konaní je podľa § 135 ods. 1 O.s.p. viazaný rozhodnutím trestného súdu o spáchaní trestného činu a nemá právomoc v zmysle § 7 O.s.p. preskúmať procesný postup orgánov činných v trestnom konaní ani súdov v trestnom konaní. Na priznanie nároku v občianskom súdnom konaní na základe rozhodnutia v trestnej veci resp. postupu v trestnom konaní by muselo byť rozhodnutie zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom alebo by museli nastať iné skutočnosti predpokladané zákonom č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. O takéto okolnosti v predmetnej veci nejde a súd musí na rozhodnutie v trestnej veci nahliadať v súlade so zásadou prezumpcie správnosti rozhodnutí.

Na základe uvedených skutočností sa najvyšší súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu vyslovenom v napadnutom rozsudku a zároveň aj právnym záverom odporcu, že v prejednávanej veci nie je splnená jedna z kumulatívnych podmienok na poskytnutie právnej pomoci odporcom, a to absencia zrejmej bezúspešnosti sporu.

Súčasne najvyšší súd poznamenáva, že v konaní v súvislosti s ktorým navrhovateľ žiadal o poskytnutie právnej pomoci, nie je povinné právne zastúpenie advokátom ani procesnou podmienkou konania, ktorá by bránila súdu návrh navrhovateľa prejsť a vo veci rozhodnúť.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov členov senátu 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný